

2011-ben rengeteg civil zárandokolt el Gyöngyöspatára, mert az ott kialakult botrányos helyzet úgy vonzotta őket, mint mágnes a vásreszeléket. Jogvédő szervezetek, a szociális és gyermekvédelmi terület civiljei, mediációval és közösségszervezéssel foglalkozók, esélyegyenlőségi szakemberek, roma érdekvédelmi szervezetek, valamint baloldali aktivisták adták egymásnak a kilincset a gyöngyöspatai cigánysoron. Készült szociológiai kutatás és tanulmány, amellyel a készítői hahniztak Budapest értelmiségi köreiben. Született jogvédő jelentés az

Békés Bence

Gyöngyöspata mézesbödön volt az NGO-k számára

ott élő romák emberi jogi helyzetéről és az állam felelősségéről. Voltak közösségszervező tréningek, amelyeken azt igyekeztek elhittetni a helyi romákkal, hogy ha összefognak, akkor képesek lesznek kitörni a helyzetükből.

Tonnszámra érkeztek adományok. Mentek zöldbalos aktivisták, akik összeszedték a szemetet és levágták a gázt a cigánysoron. Valamint filmek, kiáltványok, nyílt levelek százai kerültek ki a világhálóra. Senki nem egyeztetett senkivel, mindenki a saját ötletéből csinált projektet, amit gyakorlott kezek írtak meg pályázati formában és adtak be több potenciális adományozói szervezethez. Gyorsan kellett lépni, mert rohadt jó sajtója volt Gyöngyöspatának, ezért sokan mozdultak rá a témára. Márpedig a civil piacon is van verseny, a legszegényebbek segítése és az etnikai konfliktusok kezelése is olyan témák, amelyekben csak néhány jól bejáratott sablont kell a helyi viszonyokra rávetíteni, és már kész is a pályázat. Könnyen szerezhető pénz, aminél ráadásul soha senki nem kérdezi meg utólag, hogy mi értelme volt elkölteni. Csinálhatsz bármit, azt az egyet tutira nem nézik a támogatók, hogy mi lett az eredmény: lett-e akár csak egyetlenegy kevésbé szegény vagy jogfosztott ember is a projekted után? A patai cigányok ebből csak annyit érzékeltek, hogy folyamatosan érkeznek a fővárosból fontos arcú, elszánt emberek, akik biztosítják őket a szolidaritásukról és segíteni akarásukról, majd soha többet nem látják őket. Jómagam is több alkalommal jártam

Gyöngyöspatán, mert szerettem volna megérteni, hogy mi történik ott, és abban már volt tapasztalatom, hogy erre a média és a civilek beszámolóit nem jó források.

És mi lett az eredmény? Aki ma elmegy Gyöngyöspatára, az azt látja, hogy az NGO-k és aktivisták tömeges tevékenységének nincs pozitív hozadéka, negatív utóhatásai viszont annál inkább lettek. Például a gyöngyöspatai iskola ügye, a szegregációs per, amelynek hatására ma már minden roma és nem roma szülő elvitte onnan a gyereket, aki képes volt rá. Ott csak a komoly problémákkal küzdő, többségében roma származású gyerekek maradtak. Magyarán egy totál szegregált intézményt hagytak maguk után a jogvédők. Nem abban segítettek a gazdag fővárosi szervezetek, hogy az iskola belső működése megváltozhasson, hogy a problémás gyerekek felzárkóztatására speciális pedagógiai módszerek és több letforrások álljanak rendelkezésre, hanem jogi erőszakkal, azaz a pereskedéssel éltek, aminek következménye borítékolható volt. Logikus módon adódik a kérdés: a Nyílt Társadalom Intézet vajon adott volna-e az Esélyt a Hátrányos Helyzetű Gyerekeknek Alapítványnak és a többi civilnek Soros György pénzéből a valós megoldásokra is támogatást, vagy kifejezetten az erőszakos, peres eljárást és a káoszt akarták elősegíteni? Jóhízemű naivitásról vagy cinikus politikai kavarrásról van-e szó?

A válasz helyett írjuk le, hogy milyen helyzet alakult ki 2011-ben Gyöngyöspatán, aztán döntse el mindenki, hogy mi lehetett a motiváció! Röviden úgy foglalható össze az ügy, hogy a szélsőjobboldal és a másik véglet, a balliberális értelmiségi közeg NGO-i présbe fogták az akkor épphogy megalakult Orbán-kormányt. A két szélsőség látszólag egymással harcolt, de mindkető a kormányra mutogatott, hogy az a hibás. Az egyik a közbiztonság hiányát kifogásolta, a másik a szélsőségek eltűrését. Az egyik a „cigánybűnözők” pártolásával vádolta az állam vezetését, a másik a szélsőséges, neonáci szervezetekkel való rokonszenvezéssel. Mindezt akkor, amikor Magyarország kormánya az Európai Unió Tanácsának soros elnöki feladatai között az európai roma stratégián dolgozott.

A 2010-es kormányváltással örökölt súlyos gazdasági és társadalmi bajok, a szociális és etnikai feszültségek így zúdultak egy csapásra az új kormány nyakába, amelyik érthető módon akkor még nem tudott érdemi eredményeket felmutatni. Az akció sajnos sikeres volt, így évekkal később ez is bekerülhetett a Sargentini-jelentés nevű vádiratba, ami a Magyarország elleni eljárás alapja volt. És most a kormányellenes tüntetés szervezői sem voltak mások, mint a hazug Sargentini-jelentés hazai támogatói, a káoszban és a haszontalan pályázatokban érdekelt szervezetek.